



Nro. 47.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bótsból Pénteken December 11-dik napján 1812-dik
esztendőben.

BCU Cluj - Central University Library Cluj

B ó t s.

A' múlt vasárnap, e' hónap' 6-dikán szokott
rendtartással tartatot a' Cs. K. Felsőges Udvar-
nál az Arany Gyapjas Rend' innepe. Felsőges
Urunk és a' Cs. 's K. Fő Hertzegek, a' Rend-
nek minden itt lévő tagjaival egyetemben, a'
Rendnek formaruhájába öltözködve 's annak cí-
merével ékeskedve, az Udvarnokoktól kísértet-
vén, a' testőrző seregeknek tiszteletet tévő sora-
ik között az udvari templomba mentek nagy
mise halgatására. Ennek vége lévén közönséges
asztalnál ebédelt ő Felsőge a' Fő Hertzegekkel
együtt, a' melly két gráditsfog magasságra volt
felemeltetve, a' Rend' tagjai pedig egy a' mellé
helyheztetve lévő táblánál, számos éneklő és

B b b

egyéb muzsikai kar muzsikálván. A' Csász. Kir. egész Udvari Kar és az itt lévő Követségi tagok udvarluttak. Császárné ő Felsége édes anyjával *Mária Beatrix* Fő Hertzegaszszonnyal, s Antal és Maximilián Fő Hertzegekkel egyetemben különös kárpitos székben, a' Felséges Urunk gyermekci pedig a' karban ülve uézték ezen innepi solennitásokat. Az egyéb nézők' számára különös karok voltak készittetve.

Orosz Birodalom.

E' hónap' 8-dikán (a' múlt kedden) estve ismét érkezett a' Hertzeg *Schwartzenberg* fő hadi szállásáról *Bétsbo* egy Kurir, a' ki Nov. 30-dikán indúlt-meg Ratzkiból az akkori fő hadi szállásról. Ez a' Kurir Gen. Major Hertzeg *Lichtenstein Aloysius*. Ő is a' *Wolkowisk* mellett történt verekedésnek szerentsés következéseiről hozott újabb tudósításokat. Tsak a' foglyok' száma, a' kik az ő elindulásának napjáig béhozattattak volt, fellyül haladta már az 5 ezeret, kik között sok Stábális és egyéb fő tisztek találtattak. Több mint 90 puskaporral töltött szekerek, véghetetlen sokaságú bagázsia, és egy *Bresoben* találatott ispotáty, mellyben 1700 betegek és sebesek voltak, lettek a' győzedelmesek' prédájává. —

Ezen győzelem' jó következései közzé számíltathatik az is, hogy mind azok a' Kozák Pulkok (seregek) mellyek a' *Warchaui* Hertzegségbe bétsaptak vala, a' vissza veretett Orosz armádához tsatólták magokat.

Minekutánna Hertzeg *Schwartzenberg* e'képpen a' *Sacken* vezérlése alatt lévő egész Orosz sereget a' *Polesiai* (*Bresci*) motsarak közzé vissz-

sza nyomta, 's ezen sereg a' maga emberekből, lovakból, szekerekből és mindenféle egyéb készületekből álló rendkívül való vesztese által alkalmatlanná tétetett arra, hogy valamely további fontos próbát teheszen, 's ily módon az Austriai armáda és azon magazinok, mellyek a' *Sacken* armádája által fenyegetettek, bátorságba helyeztetődtek volna: útját a' *Slonimi* úton azonnal tovább folytatta H. Schwartzenberg a' cél felé.

Ezen *Wolkowski* verekedésnek leírása, a' mellynek hivatalszerént való előadásával az előbbeni Kurir e' hónap' 6-dikán ide *Bétsbe* megérkezett, ezeket foglalja magában: —,

„Az *Austriai* és *Szakszoni* seregek, mellyek a' *Narew* vizén által menvén útjokat *Slonim* felé vették vala, Nov. 8-dikán *Wolkowski* be érkeztek: az Orosz vezér *Tschitschagoff* armádájának több része felől pedig bizonyosan tudatott már ekkor, hogy Nov. 6-dikán *Roszanában* lévén, onnét *Slonim* felé nyomúl, minden kétség nélkül oly czéllal, hogy magát a' Gróf *Wittgenstein* armádájával összeszatelja. Nov. 9-dikén értésünkre esett az is, hogy egy ellenséges Osztály, a' melly *Bresc* mellett hátra hagyatott, a' szövetséges armádáknak utánnok indúlt. Erre nézve Szakszoniai Gen. Major *Gablentz* kirendeltetetta' Szakszoniai armádától, hogy ezt az ellenséges Osztályt verje vissza, a' ki ezt Nov. 10-dikén *Swislocz* (*Swisto*) körül szerentsésen meg is tselekedte, oly hirtelenül néki fordúlván az ellenségnek, hogy egy tiszt és 25 emberek fogságra estek. Minthogy azonközben egy elfogatott levélből, mellyet Orosz Generális

Mellessin (a' közelébb kiadott Dresdai levél szerént *Melissey*) *Essen* és *Sacken* Generálisokhoz küldött, nyilvánosságossá lett az, hogy a' *Bresc* mellett maradott Orosz ármáda két gyalog osztályokból és egy lovas Brigadából áll és *Rudnia* felé nyomúl: erre nézve Gen. *Reynier* is azonnal vissza indúlt seregének egy részével és egy *Kienmeyer* Huszár tsapattal *Swislocz* felé, azért is neveztesen, hogy ott magát a' Gen. *Durutte* vezérlése alatt *Warschau* felől jövő Frantzia Osztállyal össze tsatolja. Minthogy azonközben Gen. *Durutte*, kinek Nov. 11-dikéig *Swislocz*hoz kellett volna érkezni, de oda meg nem érkezhett, azért, hogy előre való vígyázásból feljebb *Wolkovisk* felé kellett útját intézni, ehezképpest Gen. *Reynier* sem találta jónak *Swislocz* mellett a' nagy számú ellenséggel megütközni, hanem inkább ő is vissza vonta 12-dikben *Rossa*, 13-dikban pedig *Lapenitz*a mellé magát. —

„Nov. 14 dikére vírradó éjjel elfogtak a' *Kienmayer* Huszárok egy Orosz Kurirt, a' ki Gen. *Sacken*hez küldetett Admirális *Tschitschagoff*tól, és a' kitől nyilvánságosan megértette H. *Schwarzenberg* azt, hogy Gen. *Sacken*re a' légyen bízattatva, hogy az Austriai ármádát nyomban kövesse, és hogy a' Gen. *Sacken* vezérlése alatt lévő ármáda 17,658 gyalogokból és 7235 lovasokból álljon, a' melly ármáda Nov. 13-dikán Gen. *Reynier*nek *Rudnián* által *Lapenitz*ához (a' *Rossa* vize mellett) valósággal is utánna menvén, véllé hevesen megverekedett, de igen sokat vesztett. —

„Ezen környülfállítások arra indították H. Schwartzenerget, hogy legelőbb is a' Gen. *Sacken* armádáját támadja meg, mellyhezképpest ő a' Gen. *Siegenthal* Osztályát és *Zechmeister* brigadáját Slonimban a' Gen. *Tschitschugoff* Nieswietz felé való kergetésire hátra hagyván, maga (H. Schwartzenberg) személyesen az armáda több részivel, Nov. 15-dikén Slonimból visszavért és *Ozernitza* mellett állapodott meg, a' hol azt a' tudósítást vette Gen. *Reyniertől*, hogy ő a' *Lapenczai* tanyában való megütközést el akarván kerülni, onnét magát 14-dikben *Wolkowisk*hez vissza vonta, itt a' Gen. *Durutte* osztályával magát összszetsatolta, és seregeit jó állásba helyhezette, mellyből ötet az ellenség Nov. 14-dikén és 15-dikén a' maga megújított és leghevesebb réá való ütései által is ki nem nyomhatta. Ezt megértvén H. Schwartzenberg, azonnal előkéllette magában, hogy azon ellenséges sereg, a' melly *Wilkowisk* mellett G. Reyniernek eleibe állott, kettőzött utat tévén a' háttára üssön. Nov. 16-dikán 10 órányi utat tévén, az Austriai sereg, estvére *Isabelin*hez érkezett, a' melly helység már a' *Frehlich* brigadája által körülkerítettve lévén, 500 foglyok, 20 musitziós szekerek, 100 lovak, és néhány tevék kerültek a' miéinknek kezekre. Egy ellenséges tsapatot, melly a' *Wolkowisk* mellett lévő erdőbe vette volt bé magát, Vadász Major Gróf *Hartop* a' maga Batalionjának egy részével, abból kikergett. Azután még egyszer próbát tett az ellenséges lovasság hogy előnyomúlhasson: de most is visszaveretett sok veszttéssel. A' verekedésnek az éjtzaka vetett véget. Igen dúséri Gen. *Freh-*

Lich a' *Lichtenstein* Huszár Regementjébéli *Oberster Blasits* és *Oberstlieutenánt Garnica* uraknak, úgy szintén a' Császár és *Blankenstein* Huszároknak vitéz magokmegkülömböztetéseket. —

„Az ellenség sok rendbéli próbákat tett ezen napon, hogy *G. Reyniert* a' maga *Wolkowiski* tanujából kinyomhassa, de a' ki az *Austriai* ágyúkat az ellenségnek háta megett *Isabelinnél* durrogni meghalván, azonnal ő is leg nagyobb vitézséggel réá ütött előlről az ellenségre, és kikergette őtet *Wolkoviskből*. Az *Orosz* ármádának előlről, hátuiról, és oldalféltt lett ily módon való megtámadtatása őtet sietséggel való hátrálásra indította, mellyet ő *Wislocz* felé, az éjtzakának és a' nagy ködnek setétsége által segítettvén, nagy ijedtséggel tett meg. —

„*Nov. 17-dikén* a' *Narew* partja felé folytatták nagy sebességgel hátrálásokat az *Oroszok*, egy felől a' *G. Reynier*, más felől a' *Frehlich* seregei által kergettetvén. Ezen útban néhány ellenséges ispotályok, tartalékok, 2 *Oberster*, 1 *Máyor*, 8 egyéb tisztek, és 1500 emberek estek fogságra az *Austriaiakhoz*, a' 7-dik ármáda is elfogott közel 1000 embert. De azután is szünetlenül hozták-bé a' foglyokat, úgy hogy ezen tudósításnak elindulásáig leg alább is réá ment 5000-re a' számjok. —

„Igen sajnós kárt vallott az *Austriai* sereg *Nov. 18-dikán* a' *Vadász Major Gróf Hartop* elesése által, kinek katonai talentomtól, és vitéz bátorságától sokat lehetett remélni. *Vadász* *Batalionját* vezérelve esett-el, *Genimont* nevű *Kapitánnyal*, *Adamy* nevű fő *Hadnagygyal*, és 47 közemberekkel egyetemben. Ugyan ezen

Batalionbéli Hadnagy *Schmidt*, és Eszterházy Regementjébéli Kapitány *Alleman*, és 181 közemberek megsebesedtek. De az ellenség' vesztese hozzá hasonlíthatatlanúl több volt, minthogy, mint feljebb is mondódott, az ő elestékből, sebesekből, és nem találtatókból álló vesztese, leg alább 5 ezer emberekre telt. —

„Gen. *Frimont*, a' ki az Austriai ármádának egy részével *Slonimben* hátra hagyott vala, ezen napok alatt a' *Nieswicz* felé menő úton *Snowig* kergettette az Admirális *Tschitschagoff* ármádájának hátuljáró tsapatját, a' hol számos ellenség esett fogságra. Lovas Kapitány *Paulini* a' *Novogrodek* felé menő úton *Teratschin* felé kitsapván, egy ellenséges csoportra réá ütött, és sok foglyokat hozott vissza. F. M. Lieutenánt *Frimont* a' *Nieswicz* úton előre nyomulván, az ő előljáró tsapatja az Oberstlieutenánt Báró *Walterskirchen* vezérlése alatt Nov. 18-dikán reggeli 4 órakor *Nieswiczre* réá ütött. Két száz Kozákok, a' kik még ott hátra voltak széllyel verettettek; egy Májor, egy Kapitány, és 20 Kozákok, sok bagázsival egyetemben elfogattattak; az ő Generálissok tsak hirtelen való elszaladása által menekedhetett-meg. Oberster Báró *Scheiter* vizsgálódás végett *Pinsk* felé kiküldettétvén, 19-dikben az Ukrania Kozákok 4-dik Regementjének 2 Svadrobjait *Weliki Zeló* mellett előtalálván, széllyel verte, 's megértvén a' foglyoktól, hogy az ő egész Regementjek *Pruszana* mellett fekszik lógerben, estvefelé a' maga szélső vőgyázóit egy kevésse vissza vontá, hanem éjjeltájban egész tsapatjával útnak indulván, 20-dikban az ellenség' háta megé érkezett. A' Ko-

zák Regimentet azonban már talpon és hadi rendben álva találta, a' melly hat Svádrónból állott, 's *Menitzky* nevű Májor által vezéreltetett. Tsak ugyan nagy sebességgel réá ütött. Báró *Scheiter*, 's elszélesztvén egy óráig úzte azt. A' 800 Kozákok között 6 tiszték, 4 trombitások, 359 közemberék, és 250 lovak fogattattak - el, kiknek számma már tsak magában is fellyül haladja azon lovasainknak számokat, a' kikkel Oberster *Scheiter* ezen szerentsés próbát tette. Három tiszték, kik között volt a' nevezett Major is, és 70 köz emberek elhullottak. A' mi egész vesztesünk 4 megsebesedett emberekből állott. —

„Abból az expeditzióból, mellyet F.M. Lieutenant *Frimont Nieswiecz* felé tététt, és a' Kapitány *Paulini* kitsapásából, valamint szintén a' Generális *Mohr* tudósításaiából is, a' ki *Grodno* felől a' *Niemen* mellé Bilitzához ismét megérkezett vala, kérelkedés nélkül ki lehetett hozni, hogy az Admirális *Tschitschagoff* armádája Nov. 15-dikén *Swertzin* mellett a' *Niemen* job partjára általmenvén, egyenesen *Minsk* felé folytatta útját.“

A' Párisi Monitórben kijött a' Frantzia nagy armáda 23-dik *Bulletinje*. Ekképpen következik: —

„*Smolensk* November' 11-dikén. A' Császári fő hadi szálláé Nov. 1-ső napján *Wiasmában*, 9-dik napján *Smolensken* volt. Az idő igen szép vala November' 6-dikáig: de 7-dikben elkezdődött a' tél, és nagyon havazott. Az utak felettébb megsíkultak, úgy hogy az igavonó lovak igen nehezen mehetnek rajtok; ezen

lovakok között már sokat elvesztettünk a' hideg és sok strapátzia miatt; a' szabad ég alatt való hálás igen ártalmas nékiek. —

„A' mi hátúljáró csapatjaink a' *Maloi-Jaroslavetzi* veredéstől fogva nem láttak az ellenséges seregek között egyebet Kozákoknál, kik, mint az Arabsok, úgy nyüzsgenek szárnyaik körül, hogy őket nyughatatlankodtassák. —

„Valami 12,000 emberekből álló Orosz gyalogság egy Kozák rajtól segítettvén, *Wiasmától* valami egy óra távolságra, délutáni 2 órájában, az Eckmühli Hertzeg és az Olasz Vice-Király között elvágta az utat, de a' kik erre a' magok seregeikkel réá ütven, őket az útból elkergették, az erdőkbe hajtották, 's egy Generálmájort számos embereikkel és 6 ágyúkkal egyetemben elfogtak. Ezen történetről fogva semmi Orosz gyalogságot nem láttunk, csak Kozákokat. —

„Azolta, hogy November 6-dikán a' rossz idő béállott, 3000 darab igavonó lovat vesztettünk el, 's valami 100 puskaporos szekeret a' levegőbe felvettettünk. —

„Gróf *Wittgenstein*, a' *Finnlandiá*-ból érkezett Orosz Osztályok 's a' Petersburgi sok militzia által megerőssítettvén, Oktober 18-dikán a' Marschal *St. Cyr* ármádáját megtámadta: de ezen Marschal és Bavarus Generális *Wrede* őket, minekutánna 3000 embereit elfogták 's a' tsatázó mezőt az ő holtjaikkal befedték volna, vissza kergették. Hanem tudtára esvén Marschal *St. Cyrnek*, hogy a' Bellunoi Hertzeg Marschal *Victor* néki a' 9-dik ármádával segítségire jön: tehát Marschal *St. Cyr* is általjött a' *Düna* jobbpartjáról a' balra, hogy egye-

sülvén Gróf *Wittgensteint* megverjék, és a' Duna job partjára vissza kergessék. Marschal *St. Cyr* igen dítséri a' vezérlése alatt lévő seregek. A' Helvétziai Regimentek nagyon megkülönböztették magokat hidegvérűségek és vitérségek által. Oberster *Guleneue* sebet kapott. Marschal *St. Cyr* is lövést kapott a' bal lábán; helyette Marschal *Oudinot* (a' Reggioni Hercege) vette ismét által a' 2-dik ármádának vezérlését. —

„A' Császár nem volt soha egészségesebb, mint most.“

Török Birodalom.

Mint az itt következő tudósítás mutatja, még nem lehet tudni, hogy mit fog a' jövő szólni a' Török és Orosz Udvarok között fenn forogó politikára nézve. —

„*Triest*, November 13-dikán. A' Frantzia levelek e'képpen beszélnek a' Konstantinápolyi tizkely alatt: Úgy látszott eleintén, hogy a' Török ármáda vissza fog utazni *Adrinopoli* felé, most pedig bizonyosnak látszik lenni, hogy a' *Schumlai* lógerben marad, a' hova nem régen is 20,000 emberekből álló segítség érkezett hozzá. A' *Szerviát* illető környülállások felől pedig azt mondják, hogy ezek nem Konstantinápolyban, hanem Nissában, vagy talám Szerviában fognának végképpen eligazítottatni; melyre nézve azok a' Követek is, a' kik Szerviából Konstantinápolyba küldettettek vala, vissza térni kéntelenítettnek onnét hazájokba. Három Orosz hadi foglyokból álló tsapatok, a' kik a' Török birodalomból haza felé utaztak, útjokban letartóztatattak, 's a' Silistriai, Niko-

poli, és Rutsuki kaszármákba zárattattak. Egy Anglus Fregát, a' Dardanellák között által akarván evezni, az ott való általevezés néki meg nem engedtetett, 's több e' félék." — (Ezen Triesti tudósításban előforduló tárgyakról bajosan lehet valamit ítélni addig, míg más tudósítások nagyobb világosságba nem helyhezteszik őket).

Svédzia.

A' Svédziai Koronaörökös (a' volt Hertzeg *Pontecorvo, Bernadotte*) a' fiának *Oscárnak*, Báró *Cederhielm*et fő Udvari Mesterrévé nevezvén, a' Dániai Udvari újság szerint szép oktatással adta azt néki által, mellyben egyéb szavai között ezek is előfordútlak: — „Elképeztesse az Úr az én fiamat szünet nélkül arra, hogy azon büntetések között, mellyekkel az ég valamely népet meglátogathat, egy gyenge uralkodó legyen; hogy a' leg nagyobb ha az uralkodó erés állandó akarattal nem bír, annak a' Státusok' feifordulása, hazafiak között való hadakozások, 's a' népek' rabszolgasága a' következesei; és hogy a' hadakozás ugyan valamely országnak a' leg nagyobb szerentséttensége legyen, de bizonyos környúlállások között tsakugyan a' hadakozás az egyetlenegy eszköz arra, hogy valamely nemzetnek az ő ereje vissza adathasson, benne a' régi lélek feleleveníttethessék, és ő az idegen uralkodás alá való eséstől 's önnön nevének elvesztésétől meg oltalmazattathassék."

Nagy Britannia.

Londonban Oktober 1-ső napján kiadatott a' Britanniai tengeri erőnek laistroma, és all 1022 hadi hajókból, mellyek között 263 Línea hajók,

36 negyvennégytől fogva ötvenig való ágyús hajók, és 264 Fregátok találhatók. A többek között könnyű hajók, mellyeknek az ő alkatásokra nézve külömbkülömb neveik vannak, t. i. Corvette, Galliotte, Brander, Brigge, Kutter, Lugger, 's a' többi.

Bardaxi-y-Azara, Oktober 14-dikén Londonba érkezett; Pétersburg felé folytatja útját; mint rendkívül való Követ a' Kadikszban lévő Spanyol Országlószéktől az Orosz Császári Udvarhoz van rendeltetve, a' hol eddig az insurgents Spanyol nemzet' ügyét, mint Követségi Ágens, *Don Francesco de Zea Bermudez* folytatta, a' ki az Orosz Birodalom és a' Spanyol nemzet között való barátsági és szövetségi kötést a' Kadikszai Országlószék' nevében, a' múlt Jul. 20-dikán, *Welikie Lucki* nevű városban aláírta.

Leg újabb újság.

A' mi leg nevezetesebb újságunk, mellyel ma elő álhatunk, ez: —,

Wilna, November 29-dikén. Éppen most vevők a' tudósítást a' felel, hogy *Napoleon* Császár maga egy számos ármádával, a' Generális *Tschitschagoff* ármádájának eleibe ment; 's ugyan azon idő alatt a' 2-dik és 9-dik ármádák is, az a' Marschal *Oudinot*, e' pedig a' Marschal *Victor* vezérlések alatt, más oldalról ugyan oda útnak indultak. November 26-dikán a' *Berezyna* nevű víz mellyékin *Wesitowó* mellett, *Napoleon* Császár maga ezen Orosz ármádával szembe találkozott, és azt (hogy a' *Wilnai* tudósítónak kifejezését megtartsuk) *totaliter* megverte. Marschal *Oudinot* és *Victor*, hasonlóképpen a' nevezett víz' mellyékre nyomultak elő, az, a' víz' leg felsőbb részénél *Plescenice*, e' pedig alább *Ziembín* felé *Borisow* mellett. A' nagy ármáda' fő hadi szállását nem soká várták *Wilnába*.